

Samo Skralovnik

***Edinost in dialog* kot glas DOAJ**

Unity and Dialogue as a DOAJ Voice

Tokrat k prebiranju nove številke revije *Edinost in dialog* ne vabimo z uvodno besedo, temveč z uvodnim »glasom«. Mednarodni bibliografski seznam znanstvenih revij DOAJ (*Directory of Open Access Journals*) indeksira in omogoča dostop do kakovostnih, recenziranih revij z odprtim dostopom. Ob svoji 20. obletnici delovanja vključuje 80 jezikov, 135 držav, 19.876 revij in 9.280.393 člankov. Ob obletnici je DOAJ med vsemi revijami, ki jih indeksira, izbral sedem »glasov«, DOAJ voices, ki jih je/bo predstavil, med njimi tudi revijo *Edinost in dialog*.

Ob tej priložnosti je Katrine Sundsbø (DOAJ) z glavnim in odgovornim urednikom, dr. Samom Skralovnikom, opravila pogovor, ki ga objavljamo v nadaljevanju.

Odprti dostop, odprta znanost

DOAJ je eden največjih podpornikov odprtega dostopa do znanstvenih objav, t. i. odprte znanosti, v svetovnem merilu. Odprti dostop do znanstvenih objav pomeni brezplačen dostop do celotne vsebine znanstvenih objav brez časovnega embarga – v repozitoriju, na svetovnem spletu ali na založnikovem spletnem mestu – ter uporabo modela avtorskih pravic s prostimi licencami. Proste licence pomenijo, da ima vsak uporabnik takojšen brezplačen dostop do člankov, objavljenih v reviji, in sme brati, prenašati, kopirati, distribuirati, tiskati, iskati ali jih uporabiti za katerikoli drug zakonit namen.

DOAJ indeksira znanstvene revije, ki svoje vsebine dajejo na voljo brezplačno, brez časovnega zamika ali zahteve po registraciji uporabnikov in izpolnjujejo visoke standarde kakovosti, predvsem z vidika postopka recenzije in uredniškega nadzora kakovosti. Poslanstvo DOAJ je »povečati prepoznavnost, dostopnost, ugled, uporabo in vpliv kakovostnih, recenziranih, odprto dostopnih znanstvenih raziskovalnih revij po vsem svetu, ne glede na disciplino, geografijo ali jezik«. Revija *Edinost in dialog* je odprto dostopna od leta 2020. Članki v reviji so objavljeni pod pogoji licence *CC BY 4.0 International*.

Kazalnik SJR (Scientific Journal Rankings), kazalnik prestiža znanstvenih revij, ki upošteva tako število citatov, ki jih prejme revija, kot tudi ugled revij, od koder prihajajo citati, je reviji v letu 2020 dodelil oceno Q1 (best quartile), kar pomeni, da je (bila) uvrščena med 25 % najboljših revij v svoji kategoriji (Arts and Humanities, Religious Studies), tj. na 11. mesto med 60 revijami (Eastern Europe). V letu 2021 se je dvignila na 5. mesto (med 65 revijami), v letu 2022 pa se je nekoliko spustila – na 16. mesto (med 66 revijami); ocena za leto 2023 še ni objavljena. Primerljiva podatkovna zbirka oz. baza Scopus pokaže naslednje podatke. Revija je v bazi Scopus od leta 2019. Od takrat se uspešno dviga na lestvici od 380. mesta (med 492 revijami), 262. mesta (od 491) v letu 2020, 222. mesta (od 547) v letu 2021 do 163. mesta (od 584) v letu 2022. Ocena za leto 2023 še ni objavljena.

Intervju

Kakšna je vaša vloga pri reviji in kaj vas motivira za sodelovanje?

Po stroki sem bibliacist, zato mi je tematika revije pri srcu. Leta 2015 sem začel sodelovati kot pomočnik glavnega in odgovornega urednika, oktobra 2021 me je Senat TEOF UL imenoval za glavnega in odgovornega urednika.

Za sodelovanje me motivirata dva razloga. Prvič, globoko sem prepričan, da je prizadevanje za dialog edina možna strategija našega preživetja na mednarodni ravni. Menim, da konfliktov ni mogoče rešiti brez poglobljenega medsebojnega poznavanja. Najučinkovitejši način

za preprečevanje prihodnjih konfliktov je dialog in sodelovanje v dialogu, ki temelji na znanstvenih pristopih. Pri tem ne smemo izključevati drugih in ohranjati dialoga le v akademskih krogih, in odprti dostop je način, da to preprečimo.

Drugič, za sodelovanje me motivira prizadevanje za znanstveno odličnost. Moj predhodnik je imel jasno vizijo, ki sem jo nadaljeval in nadgradil. Revijo smo s premišljenim pristopom umestili na mednarodni zemljevid znanstvene prepoznavnosti z vključenostjo v pomembne bibliografske baze, kot so ATLA (Religion Database American Theological Library Association), ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities), IxTheo (Index Theologicus), RTA (Religious and Theological Abstracts), Scopus, DOAJ (Directory of Open Access Journals). Po kazalniku SJR je revija od leta 2020 uvrščena med 25 % najboljših revij v svoji kategoriji, v Scopusu pa smo tik pod to mejo. Leto 2023 kaže dobre obete, da se zavihtimo onkraj.

Verjamem, končno, da mora obstajati nekaj več kot le znanstvene točke, razvrstitve in indeksiranje. Te stvari nam seveda kažejo, da smo na pravi poti in da objavljamo kakovostna besedila. Vendar pa mora biti v tem tudi srce.

Kakšno je vaše osebno mnenje o odprtem dostopu?

Verjamem, da morajo vsi deležniki raziskovalnega cikla – knjižnice, raziskovalci in založniki – sodelovati pri vzpostavitvi sistema znanstvenega objavljanja, ki je bolj dostopen, učinkovit, pravičen in pregleden. Odprti dostop omogoča znanstvenikom, da preverijo predhodno objavljene podatke, združijo različne podatke in delujejo bolj interdisciplinarno v nacionalnih in mednarodnih okvirih. S tem je raziskava cenejša, hitrejša in bistveno kakovostnejša. To je resnično dobro za vse, saj odprti dostop koristi raziskovalcem, institucijam, založnikom in družbi.

Menim, da je nesprejemljivo, da v svetu, ki je povezan na toliko ravneh, nekatera znanstvena področja ali dognanja postanejo monopoli, kamor raziskovalci ali javnost nimajo dostopa. Trdno verjamem, da mora biti znanost odprta za vse.

Zakaj menite, da je DOAJ pomemben za znanstveno skupnost?

Po mojem mnenju vključenost revije v DOAJ predstavlja nekakšen »certifikat«, to je zagotovilo, da je določena revija dosegla niz standardov kakovosti. Npr. v Sloveniji ima Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS) sezname mednarodnih bibliografskih baz podatkov, ki jih upošteva pri kategorizaciji in točkovanju znanstvenih objav, toda agencija sama nima orodij ali možnosti, da bi ocenila vsako revijo, zato uporablja obstoječe baze podatkov, in DOAJ je ena od teh. DOAJ je vključen tudi na seznam BIBLIO-A, seznam *Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije* (ARIS), ki se upošteva pri vrednotenju znanstvene in strokovne uspešnosti v Sloveniji.

Celoten intervju, *The story behind the journal: Edinost in Dialog (Unity and Dialogue)*, je v angleščini dostopen na spletnih straneh DOAJ: <https://blog.doaj.org/2023/07/20/the-story-behind-the-journal-edinost-in-dialog-unity-and-dialogue/>

